

T. B. M. M.
İYİ PARTİ
GRUP BAŞKANLIĞI

Tarih: 03.10.2019

Sayı: 194

İsmail OK

Balıkesir Milletvekili

TBMM Divan Katip Üyesi

Türkiye Büyük Millet Meclisi -
KÜTÜPHANE VE ARŞİV
HİZMETLERİ BAŞKANLIĞI
Tarih: 03/10/2019
Sayı: -120.10-E.00000543230

0000543230

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Yerli tohum üretiminin önündeki engellerin araştırılarak belirlenmesi ve gereken önlemlerin alınması amacıyla, Anayasa'nın 98'inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca Meclis Araştırması açılmasını saygılarımla arz ederim. 2/10/2019

İsmail OK

Balıkesir Milletvekili

TBMM Divan Katip Üyesi

Yasin ÖZTÜRK	Denizli	
Baki YILMAZ	Samsun	
İsmail ZAFER	Bursa	
Hüseyin ÖRS	TRABZON	
ENES Kaplan	TEKİRDAĞ	
M. Naci CİNİSLİ	ERZURUM	
İmam Hüseyin FİLİZ	Gaziantep	
Ayhan EREL	Aksaray	
İbrahim Hilal Onel	Ankara	
Alihan SUBAŞI	Antalya	
Ahmet Ramiz EROZAN	Bursa	
İsmail KÖNCÜK	Adana	
Orhan ÇAKIRLAR	Edirne	
Murat DEMİRÖZ	İzmir	
Burhan AYAS	Kayseri	
Ümit BEYAZ	İstanbul	
Ayhan ÖZEL	İstanbul	
Hayrettin Nuhoglu	İstanbul	
Tuba Vural ÇAKAR	Antalya	

GENEL GEREKÇE

Bugün dünyanın önde gelen on firması dünya ticari tohum satışlarının yarısından çoğunu gerçekleştirmektedir. Aynı şekilde önde gelen on firma (çoğu aynı olmak üzere) tarım kimyasalları satışının %84'ünü gerçekleştirmektedir. Tohumun kontrolü ve araştırmanın az sayıda elde toplanması ile dünya gıda arzı giderek tehditlerle karşılaşmaktadır. Bu eğilimin bir sonucu olarak binlerce çeşit yok olmuş, tarımsal üretim giderek suya, makinelere, tarım kimyasallarına bağımlı hale gelmiştir. Çiftçiler dünyada yok olmaya başlamış, açlık büyümeye devam etmiş, yediğimiz besinler lezzetini ve çeşitliliğini kaybetmeye başlamıştır. Bitki ıslahı giderek özel firmalar tarafından finanse edilmekte ve giderek az sayıda firmanın çıkar ve amaçlarına hizmet etmektedir.

Türkiye son günlerde hayat pahalılığı ile karşı karşıyadır. 7 ülkeden ithal ettiğimiz soğan ve patatesler, pazarın fiyatlarını düşürmeye yetmemektedir. Daha bir çok ürünün fiyatını düşürmek için hükümet ithale başvurmuş ama bulunan çözümler hep kısa süreli olmuştur.

Gıda zincirinin ilk halkası olan tohum, biyolojik ve kültürel çeşitliliğin temelini oluşturmaktadır. Kaliteli tohumun verimliliğin ve üretimin artırılmasında, üretim maliyetinin düşürülmesinde çok önemli bir rolü vardır. Kaliteli tohumluğun verimi artırmadaki payı hububat ve baklagiller gibi kendine döllen bitkilerde yüzde 20-30 düzeyinde, mısır ve ayçiçeği gibi yabancı döllen bitkilerde ise yüzde 100'lerin üzerindedir.

Türkiye'nin 2002 yılında tohum ithalatı 55 milyon dolar iken 2016 yılında 202 milyon dolara ulaşmıştır. 2016 Yılı tohum ithalat değerinin en önemli kalemini %55 ile sebze tohumları oluştururken, bunu patates %10, hibrit mısır % 9, ayçiçeği %7, yem bitkileri de %5 ile izlemektedir.

2002 Yılında 145 bin ton olan tohum üretimi 2016 yılında 958 bin tona yükselmiştir. Yani son 15 yılda tohum üretimi yaklaşık 7 kat artmıştır. Ama önemli olan tohumu kimlerin ürettiğidir. Türkiye'de toplam 791 tohum şirketi bulunmaktadır. Bunların 739'u yerli, 30'u yabancı, 22'si ise yerli ve yabancı ortaklı şirketlerdir. Nicelik olarak her ne kadar yerli sayısı fazla gözükse de önemli olan şirketlerin niteliğidir. Başka bir deyişle az sayıdaki yabancı ve yabancı ortaklı şirketin toplam pazardan aldıkları paydır.

Örneğin yabancı şirketlerin mısır, şeker pancarı ve ayçiçeği tohumunda pazar payları yüzde 90'a ulaşmaktadır. Sebze tohumunda ise yüzde 40 civarındadır. Mısır tohumluğu pazarında en büyük pazar payına %75 oranıyla yabancı şirketlere aittir. Ayçiçeği tohumluğu pazarında ise %81 oranıyla yine yabancı firmalar pay almaktadır.

2006 Tarihli ve 5553 sayılı tohumculuk kanunu ile çokuluslu şirketlerin hakimiyetine açık bir döneme girilmiştir. Bu kanunla köylülerin kendi tohumluklarını ve bunlardan üretilen fideleri satmaları yasaklanmış; çiftçi çokuluslu şirketlerin üzerinde patent koyarak tekel kurduğu hibrit tohumlara mahkûm edilmiştir.

Bu nedenle yerli tohum üretimin önündeki engellerin araştırılarak belirlenmesi ve gerekli önlemlerin alınması amacıyla, Anayasa'nın 98'inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca Meclis Araştırması açılmasını saygılarımla arz ederim.